

Bog anmeldelse: Allegori og Borgerdyd

Af Povl Götke-Hansen.

Allegori og Borgerdyd.

Studier i det nyklassicistiske gravmæle i Danmark 1760-1820.

Af Karin Kryger.

Christian Ejlers forlag 1985.

371 sider, rigt illustreret.

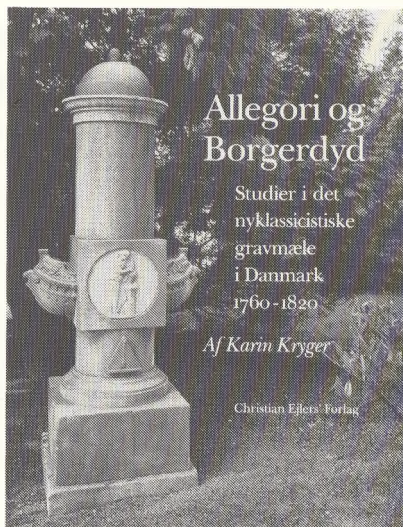
348,00 kr.

I forbindelse med vort årsmøde i Maribo i 1982 havde vi fornøjelsen at høre magister Karin Krygers foredrag: »Danske kirkegårdsmonumenter - og problemer omkring monumentbevaring«, og de, som hørte foredraget, blev klar over, at foredragsholderen besad en særdeles grundig viden om emnet, og at der her var et område, som burde påkalde vor opmærksomhed.

Nu har Karin Kryger begået en meget smuk og statelig bog med studier i det nyklassicistiske gravmæle fra 1760-1820, og det er efter min mening ikke for meget sagt, at bogen er en guldgrube m.h.t. ovennævnte emne og tidsrum.

Det er jo sådan, at de fleste af os må have nogen til at åbne vore øjne og øren, så vi kan se og høre, og der er god grund til at være taknemmelig mod de mennesker, som formår det. Karin Krygers bog kan åbne vore øjne for den rigdom, vi har i vore kirker og på vore kirkegårde fra dette temmelig korte tidsrum på 60 år. Det kan være svært, ofte ganske umuligt, for den ikke så kyndige beskuer at tyde alle de mange skikkelser og symboler, de klassicistiske gravmæler er smykket med. Det er karakteristisk for perioden og dens tankegang, at det, vi opfatter som typiske kristne tegn og symboler, så at sige ingen rolle spiller, f.eks. er korset et sjældent forekommende tegn.

Kunstneren benytter med forkærlighed antikens symboler og skikkelser, due, fakkell, fugl Fønix, hund, lyre, olielampe og talrige andre. Som en sjov ting vil jeg nævne tårekrukker, der ret ofte forekommer hos de store navne fra denne tid, Wiedewelt og Stanley. Tårekrukken er oprindeligt en lille glasbeholder fra antikken, hvori de sørgende og de professionelle grædekoner samlede deres tårer ved begravelsen, ofte iblandet lidt parfume blev de nedlagt i graven.

Spændende fortælles om forholdet mellem kunstner og bestilleren af kunstværket, om ophobning af gravmæler i kirkernes sidekapper, hvor tidligere sidealtrene havde stået, om hvordan natursværmeri i Rousseaus ånd fører til kirkegårdssværmeri med tableauer i forbindelse med bl.a. digteren Johannes Ewalds sørgefest, hvor man fik øje for »hvor skønt et gravmæle tog sig ud i naturen«. Interessant er det at læse om Assistens kirkegård i København, hvilke synspunkter, der brydes m.h.t. dens indretning og udvidelse. Sorg og melankoli kan være frydefuld, og kirkegården kan indrettes som en velegnet scene til at lade sine sørgmodige tanker udspille sig. Modsat dette synspunkt går et forslag fra 1803 af lægen og arkitekten Jens Bang til indretning af Assistens kirkegård ud på, at den anlægges sådan, at det mørke billede af døden udryddes, og alt bliver så skønt og behageligt som muligt, for »hvo, som kiender sjelens virkning på legemet må let kunne vide, at legemet svækkes ved sorrig«.

Der er afsnit om gravmælernes inskriptioner, materialer og en undersøgelse af, hvorvidt eventuelle portrætter af de afdøde på gravmælerne virkelig har lignet de pågældende i levende live. Karin Krygers bog er vel skrevet, man fanges ind af teksten, som er frodig uden unødvendig bredde. Bogen er smukt trykt og sat op, dejligt papir og med et væld af illustrationer, som støtter og uddyber det, der fortælles.

En dejlig bog at blive seende af.